

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre . . . . . 10 frt-kr.
 Fél évre . . . . . 5 " "
 Negyed évre . . . . . 2 " "
 Egyes szám 5 kr.

Adat szellemi részét illető min.
 ten közzététel: Nagy-határ-
 sítva, 1884. évi. 24. sz. D. 24. sz.
 hán. — a szerkesztésébe bér-
 mentve küldendő.

Kéziratok vissza nem
 adatnak.

Emberanyag.

Általános figyelemre méltók annak a javaslatnak alapokai, melyet a közegészségügyi egyesület ülésén Csatóry Lajos előterjesztett, követelve a közegészségügyi államviszont, mint a melytől a mai botrányos viszonyok javulását várja.

Ahoz még szó fér, hogy a főnforgó bajokat éppen a közegészségügyi államviszont szüntetheti-e meg, de annyi bizonyos, hogy a jelenlegi állapotok a szó szoros értelmében tarthatatlanok.

Néhány vonásban jellemezni lehet Magyarország közegészségügyi viszonyainak sármasságát a statisztika adataival és tényeivel, melyek megmutatják csalhatatlannul, hogy a nyugati művelt nemzetek között mi foglaljuk el az utolsó helyet, mert nálunk van a legnagyobb halandóság, legrovidebb a közép életkor és legkisebb az évi népesség-szaporodás.

Szóval nálunk legolcsóbb az emberanyag és úgy bánunk vele, a mint elbánni még egészséges nagy nemzeteknek is barbárság, szivtelenség és oktalanság volna, de a mi részünkről már egyenesen öngyilkosság.

Es az a különös, hogy ezt mindenki tudja s mégsem segít rajta senki. Főlismerjük a veszedelmet régen, de nem állunk elébe, sőt nem is küzdünk ellene fogamatlan eszközökkel. — Meghozott az 1876 iki közegészségügyi törvény, melynek alapján némely irányban ádvös eredményeket lehetett volna elérni, azonban még ezt a hézagot törvényt sem hajtották végre komolyan. Lazán, fölületesen vették a hatóságok s maguk az orvosok is.

Ez utóbbiak melegségére azt említi föl Csatóry Lajos, hogy különösen a választott orvosokat lépten-nyomon feszélyezik a választókra, a befolyásos egyénekre való tekintetek, melyek miatt nem léphetnek föl erélyesen s nem forszirozhatják a törvény rendelkezéseinek végrehajtását minden vonalon. És éppen ebből vonja le aztán Csatóry a következtetést, hogy a közegészségügyi kezelés, ha azt sikeressé s a nemzetre jótékonyvá akarjuk tenni, kizárólag oly közegekre bízandó, a kik lefelé a közönségtől teljesen függetlenek, fölfelé pedig, szemben a kormánnyal, személyesen felelősek.

A mi a felelősséget illeti, az nem változik a kör- és rendőri orvosokra nézve a mai viszony mellett sem, mert hiszen a belügyminiszter oly korlátlan ura tulajdonképen megyéknek, városoknak és községeknek, hogy a keze mindentüvé elér, a

hova akarja, csak éppen akarnia kell. És épp oly kevéssé változik a viszony lefelé a közegészségügyi államviszont által. Az állam által kinevezendő és díjazandó orvos sem lehet teljesen független a közönségtől egészen addig, a míg le nem mond róla, hogy ezt a közönséget más, mint hivatalos minőségben, nem szolgálja. Mert ha egyszer a kerületi orvos magángyakorlatot folytat, kétségtelenül elveszti azt a minden érdek fölött álló függetlenségét, melyet Csatóry képzelt. És nincs erre semmi befolyással a választás vagy kinevezés, valamint az sem, melyik pöntártból húzza a fizetését, az államéból-e vagy a közegéből.

Egy mód lenne rá, hogy a hivatalos orvosok kivonassanak minden befolyás alól, az, ha csupán az államot szolgálják s nem folytatnának sem magán, sem ambuláns gyakorlatot. Hm nem hogy az állam ily korlátokat szabhaason, ahöz a hivatalos orvosok fényes díjazása kívántatnék, sőt még akkor sem vállalnának talán állásokat éppen a legjobb erők, mert a törekvő orvost rendszerint nemcsak a jövedelem, de az ambíció is vezérli.

Különben minden jel szerint nem is fogják a magyar orvosokat ilyen dilemma elé állítani. Hiszen maga Csatóry is csak egy képzeli még ma is a közegészségügyi államviszont, hogy csupán a szegényebb községek helyett fizesse az orvosokat az állampöntár, a miben nincs sem méltányosság, sem igazság.

Aztán van még egy óriási baj, a mit szintén ki lehet olvasni a statisztikából. Az, hogy 1291 közegészségügyi körből csak 945 van orvosall betöltve. 347 körben pedig nincs orvos és némely kerületekbe tiszteri pályázat után sem akad egyetlen pályázó, a ki hajlandó volna néhány száz forint évi fizetés mellett eltemetni magát egy obskurus faluba.

Magának az orvosi karnak kiegészítése volna e szerint a legelső feladat és ezt el nem lehet érni úgy, a hogy a közoktatás ügyét intézik.

Éppen a képviselőház pénzügyi bizottságának egyik utóbbi ülésén került szóba a harmadik egyetem kérdése és konstataálni lehet, hogy e kérdésben Trefort Ágoston halála óta nagy a visszaesés. Mig a boldogult Trefort folytonfolyvást hangsúlyozta a harmadik univerzítás sürgősségét, Csáky gróf arra az álláspontra helyezkedik, hogy előbb a kolozsvári egyetemnek kell elérnie a budapesti egyetem mai színvonalát s majd csak

azután lehet szó új univerzításról, a mi azt jelenti, hogy a jövő század közepén lehet róla szó.

Vajon mit akarnak a közegészségügyi reformok apostolai? Akarják, hogy legyenek egészségügyi főügyelők, a kik időnkint beutazzák az országot és fölvesznek egy nagy csomó napidíjat. De ezzel ugyan nem segítenek a nyomorúságos közegészségügyi viszonyokon és nem segítenek a legfőbb bajon, mely abban áll, hogy a magyar nép nagy tömege nem szokta és nem szokhatja meg az orvosi segítségnek idejekorán való és rendszeres igénybevételét.

— Az udvartartás és a függ. párt. Az országgyűlési függetlenségi párt hetfőn este igen népes értekezletet tartott, melyben tárgyalás alá vette az udvartartás költségeiről szóló törvényjavaslatot, mely igen élénk fejtegetésekre szolgáltatott alkalmat. Felszólaltak e tárgyban: Irányi Dániel, Madarász József, Hely Ignác, Polonyi Géza, Gulácsy Gyula, Győry Elek, Károlyi Gábor gróf, Herman Ottó, Thal Kálmán és Ugron Gábor. — A szónokok a kérdést pártszempontjuktól minden irányban kifejtették. A magyar királyi udvartartás szükségéből kiindulva hangsúlyozták, hogy külön udvartartásunkra a régebbi törvények szerint jogunk van és e jogot megerősíti az 1867. évi XII. törvényezikk is. Kiemelték azt a tényt, hogy 1867. óta a részben mi sem történt, még a budai királyi palota tervezett kiépítését is évről-évre halasztják, és azt, hogy sehol a magyar állam közjogi helyzete ó Felsége udvartartásában helyes kifejezést nem talál. — Reprodukálták Tisza Kálmánnak a bizottságban tett ama kijelentését, hogy ő külön magyar királyi udvartartást nem tud képzelní sem. Sörtőnek találta az értekezlet, hogy a budapesti királyi palotában csak „Schlosshauptmannschaft” van, mint ó Felsége bármely vadászkastélyában s a magyar királyt császári királyi udvari idegen nemzetiségű emberei környezik. Valamennyi szónok a megtagadás álláspontjára helyezkedett s oly határozati javaslatot indítványoztak, mely a kormányt állásfoglalásra és nyilatkozatra kötelezné. E felszólalásokhoz képest ezután el is határozta az értekezlet, hogy miután a párt által régóta sürgetett magyar királyi udvartartás maig sincs felállítva, a törvényjavaslatot nem fogadják el, hangsúlyozván, hogy a magyar királyi udvartartás felállítását esetleg később járul a költség megszárazásához. A párt e határozati javaslatát Ugron Gábor fogja a házban tolmácsolni.

— Országgyűlés. A képviselőház az ülésén nov. 5 én. A képviselőháznak tegnap igen érdekes ülése volt. Az ülés elején, a szármadások jövő berendezéséről szóló miniszteri jelentés tárgyalásánál Horánszky Nándor és Hely Ignác szótaltak fel s Horánszky meggyőző indokollással módosítást is nyújtott be, melyet azonban — bár Wekerle Sándor miniszter is elismerte, hogy az a rigorozitás szempontjából helyes — a többség mel-

lőzött. A jelentést s annak kapcsán beterjesztett határozati javaslatot változtatlanul fogadták el. Az ülés érdekesebb része az volt, mikor a királyi udvartartás költségeiről szóló törvényjavaslat került tárgyalás alá. — Ugron Gábor a párt nevében vev-vel elmondott beszéd kíséretében határozati javaslatot nyújtott be, melynek értelmében a függetlenségi párt a törvényértelmében a külön magyar udvartartást sürgeti, s addig, míg törvényes óhajának elég nem tétetik, hozzájárulását a törvényjavaslathoz megtagadja. Ugron beszédét pártja viharos lelkesedéssel fogadta. Valóságos vihart keltett azonban a miniszterelnök válasza. Kijelentette Tisza, hogy a külön magyar udvartartás nem is lehetséges. — A szélsőbalon ez a kijelentés nagy vihart idézett elő. A „hoch”-ok és közbeküáltások ismét napirendre kerültek s az elnöknek ismét meggyűlt a dolga. Hely Ignác röviden és határozatosan érvelt a miniszterelnök ellen, ki csak a legnagyobb zajban válaszolhatott. Ekkor fölkelte gróf Apponyi Albert s általános figyelem között jelentette ki, hogy midőn egyrészt Ugronnal szemben megszavazza a törvényjavaslatot, másrészt nem fogadja el a miniszterelnöknek indokollását s különösen nem ama kijelentését, mintha a külön magyar udvartartás a lehetetlenségek közé tartoznék. Gróf Apponyi felszólalása után a vitát berekesztették. Még az előadó és Ugron Gábor tartották meg zárbeszédeiket (Ugron pártjának nagy lelkesedése mellett, igen határozottan) s azután a ház többsége elfogadta a törvényjavaslatot. A mérsékelt ellenzék szintén a javaslat mellett szavazott. — Végül még a telekkönyvi betétekről szóló törvényjavaslatot tárgyalták, melyet a ház vita nélkül fogadott el. Ma fogja Irányi Dániel a honvédelmi miniszter vad alá helyezése iránt beadott indítványát indokolni.

— Az udvar Gődöllőn. A király ó Felsége Paár gróf főhadiság kíséretében tegnap reggel Bécsből Rákoson át Gődöllőre érkezett. Ugyancsak tegnap reggel érkezett Gődöllőre Kelenföldön át Korais grófnő és Paár báró kíséretében Mária Valéria főhercegnő is. A király ó Felsége november 11-én, hetfőn délelőtt 10 órakor Budapest legfelsőbb kihallgatást fog adni. Előjegyzések csütörtöktől kezdve a kabinet-irodában (budai kir. várak) eszkoztöltetnek.

A telefonról.
 — Adalék megismertetéséhez. —
 Irta: Dr. Balkányi Miklós, a debreczeni nyilvános telefon hálózat tulajdonosa.

- (Folyt. és vége.)
- 4. A berendezések a hálózat összes felszereléseivel és tartozékaival az engedélyi határidő elteltével teljes használható állapotban ingyen és térmentesen az állam tulajdonába mennek át.
- 5. Az állam rendszert érdekei.
- 6. Az előfizetési díjak megállapításának joga.

A törvényben körvonaloztatott a felállítás körüli eljárás, ki lett mondva, hogy a telefon is azon vállalatok közé tartozik, a melyekre nézve kisajátításnak van helye. A ház

A „DEBRECZENI” TÁRSÁJA

A REFORMÁCIÓ ÜNNEPÉN. *)

Ha lelkeim alkonyatra száll majd —
 S az Ur nevével meghalok :
 Oh arcczal engem ne keletnek,
 Nyugot felé fordítsatok ! . . .
 Vagy az a fény, mi búvólón ma,
 Nyugot felől szívemre csap,
 A régi láng, más, új alakban
 Szent napkelet v i s s z f é n y e csak??

Hát üstökös voltál az égen,
 Bölcsek vezérlő csillaga?
 Hogy újra lát hívó sugárral
 A hívó szive, lelke ma.
 Hogy újra látlak fentragyogni
 Sok hosszú századév után . . .
 Te vagy-e az, nap képe mása?
 Vagy ragyogó másod csupán?

A zúgó szellő zendülése
 Ah, újlag fölünkbe hat,
 S ámulva látunk újra gyűlni,
 Kettős, tüzes szent lángokat.
 A vittembergi templomajtó,
 Ma im' e lángokkal tele,

*) Felfalvasta szerző az okt. 31-iki ünnepélyen.

S fénybe' feltűnik megint az
 Első pünköszt története!

Péter, ki szikla, kőhítével
 Csodát teremt, im' újra él,
 Az „idegen nyelvek” varázsa
 Luther szaván új szörnnyra kél,
 S míg hangos, édes csatogása,
 Felrzza a főlholtakat :
 Az ismegt megnyitit egneknek
 Leheltén új élet fakad.

És ezredével nyújtja vissza
 A lélek ércz, vas karjait :
 Az aranyborjú porba omlik,
 Egy új lángoszlop lesz a hit,
 Melynek hiába áll elébe,
 Ezer pokol minden hada,
 Feltűnik — mint a Hőreben — egy
 Dicsőbb világ diadala.

„Erős várunk nekünk az Isten”
 Harsogja milliárd ajak,
 S dúts Kanahánjáról a hitnek,
 A rátapadt kőd fölzakad!
 Lelkünk előtt, szent glóriába
 Egy áll csak újra, semmi más,
 A tiszta fényben ránk mosolygó,
 Újjá szülemlett Messiás!

Légy üdvözölve, új világnak
 Újjá szülemlett fénye te,

Leszörva arczodról a fátýol,
 Vagy újra : lelkünk élete!
 Hamis bálvány-vetette árnyék
 Hűsége már nem aluszunk . . .
 Ki újra jösz az Ur nevében,
 Hozsánna nekéd Jézusunk!

. . . Ha lelkeim egykor mennybe száll majd
 S az Ur nevével meghalok,
 Oh, arcczal engem ne keletnek,
 Nyugot felé fordítsatok !
 Hogy ott is, a sír lágy ölében,
 — Mi nekem édes álmat ad —
 Viassfénye ragyogó keletnek,
 Fűrészsze fényben arcomat!
 Szabolcska Mihály.

A SZÜLETÉS TITKA.

— Zola Emil. —
 — Francziából fordította: Bartók Jenő. —
 (Folytatás.)

IV.
 Mit fog neki mondani? Nem tudta, töprekedett, nem tudott semmit. — Vére lázasan keringett, gondolatai összezavarodtak. Csak az látszott bizonyosnak, hogy nem fogja őt meggyőzni. És mégis ezt megkellott kísérelnie; ezt megígérte. A legbanálisabb mentegetésekre gondolt; csak ezek jutottak eszébe. Atyja ta-

lálkozott d'Abry asszonnyal, azt mondta neki, hogy valami elhalasztathatlan utazás miatt, melyet azonnal meg kell tennie, nem gondolhat leányának férjhez menetelére, hogy ő még nagyon fiatal, Feri szintén, hogy Ferinek még nincs pályája, hogy mindkettőjüknek még várnai kell s végül, hogy a házasságra még gondolni sem lehet néhány év előtt.

Igen, körülbelül ezt kell mondani, de mindez hasztalan lesz. Feri megérkezett. Nyugtalanosága és fájdalomában elhalmozta kérdéseivel; Honoria tördelve beszélt, oly kevés értelem volt mentségeiben! Hogyan? Chamaud, ki a házasság eszméjének oly annyira örült, megváltoztatta nézetét? Miért? Feri mindazt igaznak tartotta, a mit Honoria mondott, azt is megengedte, hogy mindez indokolt, de azt követelte, hogy mondja meg öszintén, hogy ez csak próba s ő becsületére fogadja, hogy derekasan kiállja. Nincs pályája, de ha csak e feltétel alatt kaphatja őt nőül, majd megszerzi azt.

Honoria hallgatott s valahányszor Feri, a multra gondolva megragadta Honoria kezét, ő azt elrémlyve visszahuzta. Feriben felébredt a gyanu. Ugy látszott előtte, hogy e szövegében, reményei e tönkretételében oly ok is forog fenn, melyet nem mernek neki bevallani, hogy itt valami titoknak kell lenni, melyet elrejtöni törekvesnek ő előle s neki azt meg kell tudni, ha másként nem, egyenesen anyjá-

S
 tezete
 kedve :
 öltötnék.
 hatók.
 aphatók.
 megye-
 zás!
 eses tudomására
 ló-tízletemet
 eza 384. számú
 ő országgi töv-
 llő tapasztalatot
 den mint iparos
 elvállalok min-
 munkát, kicsiben
 afestést, mázo-
 kivitellet, palló
 meszelést és
 ását, melyeket
 pontosan telje-
 platon minták
 özőnség becses
 radtám
 szelettel
 a János,
 és fényűzőlő.
 etmény.
 végrehajtó az
 02. § a értel-
 teszi, hogy a
 ág 9784. 9780
 e által Lieder-
 Jakab javára
 lakos ellen
 e, ennek 1889.
 mitandó 6% ka-
 5 frt 01 kr per-
 rendelt biztosí-
 al bíróság le-
 frt — krra
 arvasmarhák,
 na és egyebek-
 os árverés ut-
 412, 14465 és
 rendelő vég-
 vagyis alpe-
 asztán leendő
 mber hó 14-
 áridőül kiti-
 léközök oly
 gy az érin-
 az 1881. évi
 a legtöbbet
 latni fognak.
 gok vételára
 §-ában meg-
 kifizetendő.
 évi nov. hó.
 Gyula,
 végrehajtó.

és föld tulajdonosok és birtokosok kártérítés nélkül eltűnő tartoznak, hogy a közhasználatu telefon huzalai épületeik és földjeik felett a légürben elvezetessenek; természetesen úgy, hogy ezáltal az ingatlanok használatában korlátozva vagy akadályozva ne legyenek s a mennyeiben építkezés vagy átalakítás miatt a légürben vezetett huzaloknak magasabbra helyezése váljon szükségessé, az ingatlan tulajdonosa ezt a telefon vállalatnak bejelenteni és a magasabbra helyezést kéri köteles; de önkényűleg változtatást tenni nem áll szabadságában. A telefon vállalat a bejelentéstől számíva 45 nap alatt köteles a huzalokat magasabbra helyezni.

A közhasználatu telefon hálózat huzalainak az épületekre, vagy azok tetőzetére való felerősítését és bekábelezését az épület, a föld tulajdonosok és birtokosok eltűnő kötelesek s csupán az ebből származó tényleges kárai megtérítését, az okozott hibák helyreállítását követelhetik; ha e tekintetben megállapodásra jutni nem tudnak, rendszeres kisajátítási eljárásnak lesz helye. Míg ez által egy részről az lesz elérve, hogy most már ezen kétségtelenül igen fontos közhasznú intézmény nem lesz kitéve egyesek szeszélyének és természetének, addig másrésztől a magán érdek sem szenved csorbát s a tulajdonos sem károsodni nem fog, sem tulajdonának szabad használatában vagy gyakorlásában akadályozva nem lesz. — A törvény eme legfontosabbnak tekinthető intézkedésénél fogva nem sokára csodálatos lendületet fog nyerni az egész országban a telefon.

A törvénynek jótékony hatása még csak ezután fog bekövetkezni, mert hiszen az életbe léptetésére vonatkozó miniszteri rendelet még meg sem jelent, már pedig ezen most készülő rendeletnek nem kevésbé fontos intézkedéseitől függ a törvény kedvező hatása és gyakorlati jelentősége.

Nemcsak egy értekezés szűk keretében, hanem kötetekre menő szakmunkában is alig lehetne mindent elmondani a telefon jelentőségéről és gyakorlati alkalmazhatóságáról s ezért befejezésül csak ama néhány eset felémleltére szorítkozom, a melyek különösképpen és feltűnő módon bizonyítják a telefon gyakorlati jelentőségét.

Berlinben a Fridrichstrasse egyik külső mellék utcájában levő, saját házukban lakott, évek óta a világtól elzárkózva, két vén kisasszony. Takarékoságuknak következtében vagyonuk az idő folyamán igen jelentékenyen felszaporodott: amiről sokat beszéltek az utcabeliek. Az elmúlt tél egy éjszakáján az egyik kisasszony arra ébredt fel, hogy háló szobájának ajtaját kívülről kifeszíteni igyekeznek. Ilyetűn kiált segítségért, de hiába, mert egyetlen cselédjök segítségére nem jött. A tolvaj már kifeszítette az ajtót, mikor a kisasszonyak észbe jutott a telefon, melyet éppen biztonsági szempontból pár héttel előbb vezettek volt be lakásukba; a telefon utján értesítettek a rendőrséget s alig telt el pár pillanat, a rendőrök megjelentek a lakásban, elfogták a betörőt s megmentették a kisasszonyok életét.

Debreczenben a mult nyáron augusztus havában a szent-anna-utca egyik házában lakó cseléd, gyermekét a kanálisba dobta, a hol az menthetetlenül elpusztult volna. A telefon utján értesített rendőrség pár pillanat alatt a helyszínén termett, kimentette a gyermeket a biztos halálból; itt is ember életet tartott meg.

Azok az esetek a midőn telefon utján a tüzoltóság gyors értesítésével tűzvész akadályoztatott meg, valamint azon esetek, hogy telefon utján sürgős szükség esetében azonnali orvosi segítség alkalmazása volt lehetséges

és ez által ember élet mentettet meg, most már oly számosak, hogy felsorolásuk nagyon sok időt venne igénybe.

Befejezésül legyen szabad felemlítenem egy épen most megjelent amerikai beszélyben foglalt igen érdekes leírását a telefon gyakorlati alkalmazhatóságának.

Tegnap délután, — így ír a beszély hősnője, — nagyon kellemetlen zavarból mentett ki a telefon. A szép derült téli délutánt a szabadban akartam eltölteni s ezért megengedtem cselédeknek, hogy bevásárlásuk elvégzése végett hazuról elmehetnek. Alig távoztak el, épen midőn én is indultam ki a lakásból, az előszoba ajtaján csengetnek és belépnek Tompsonni leányával örömmel adva tudtomra, hogy a délutánt nálam töltik, képzelted meglepetésemet és zavaromat, cselédek minczenek itthon, a háznál nincs semmi a mivel vendégeimet megkínálhatnám és féljém az irodában vár rém. Szerencsére a telefon kisegített minden bajból.

Először is férjemnek telefonoztam meg, hogy ne várjon rém, vendégeink érkeztek, aztán annak a kereskedőnek hívó cselédeknek készítettem bevásárlói, telefonoztam meg, hogy a nem sokára oda érkező cselédekem küldje haza: majd a cukrászdába telefonoztam, hogy az uszonnához szükséges kávét, süteményt és gyümölcsöt küldje fel a lakásomra.

Igy elrendezve az uszonnát, visszamentem vendégeimhez, kik a három percig tartott távollétemet alig vették észre. Fél óra elteltével visszaérkeztek cselédekem, megérkezett az uszonna s a terített asztalhoz haza érkezett férjem. Így a telefon igen kellemetlen zavarból mentett ki. — Így ír róla az amerikai beszély.

HELYI HIREK.

* **Miniszteri leirat.** A földművelésügyi miniszter arról értesíti a város közönséget, hogy az állatok között járványosan fellépett száj- és körömfájás miatt betiltott országos és heti állatvásárok megtarthatását, valamint a kerézdő állatoknak és sertéseknek Debreczenből vasúton való elszállítását — a hozzá intézett kérelem dacára — **jelenleg nem engedélyezheti.** Azon esetben azonban, ha teljesen egészséges kerézdőknek, vagy sertéseknek azonnali levágás céljából vasúton való elszállítása szándékoltatik, az erre szükséges külön engedélyek elnyerése céljából forduljanak az illetők — a város közönsége útján — külön beadványokkal esetről-esetre a miniszterhez. Ezen beadványokban megjelölendő az egyszerű elszállítani kívánt teljesen egészséges állatok neve, darab száma, továbbá a szállítmány rendeltetési helye. Ezen beadványok a város közönsége által — véleményes jelentéssel együtt — a miniszterhez feljuttathatók. Végül megjegyzi a miniszter, hogy sertéseknek Kőbányára való szállítása ez idő szerint egyáltalán nem engedélyezhető.

* **Debreczen — és a kir. tábla.** A közzeli törvényhatóságok és városok többnyire mindannyian késznek támogatni városunknak a királyi tábla elnyerésére irányuló aspirációját. Így a képviselőház tegnapi ülésén mutatta be az elnök Jász Nagykun-Szabolcs és Ungocsa vármegyék közönségének feliratait, melyekben Debreczen városának feljuttatását pártolva, a kir. táblák egyikének Debreczenbe való elhelyezése tárgyában kérvényeznek.

* **A vármegyéről.** Gróf Dégenfeld József főispán ma d. e. a vármegyénél pénztárvizsgálatot tartott. Hajduvármegye közigazgatási bizottsága rendszeres havi ülését f. hó 11-én tartja meg. Deczember 2-án számonkérő szék, decz. 10-én

pedig közgyűlés tartatik, e határidőtől körülbelül egy hét múlva tartatik meg a tisztújító közgyűlés. Tervbe van véve egy segédlevéltárnoki állás rendszeresítése is melyet a miniszter valószínűleg engedélyezni fog.

* **Az általános ipartestület megalakítása** Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány mint első foku iparhatóság, a város összes, képesítéshez kötött iparosait nov. 10 ére — azaz vasárnap d. e. 10 órára hívta össze a városháza nagy termébe. Ugyane tárgyban a debr. összes ipartársulatok elnökei ma d. u. 3 órakor a kereskedelmi és iparkamara helyiségében előzetes értekezletet tartottak.

* **Új lelkesítő állomás.** A czepléd-utcai templom mellett felállítandó új ev. ref. lelkesítő állomásra már ki van írva a pályázat. Az állomás 1-80 osztályu. Természetes tehát, hogy sok pályázó lesz rá, máris több nevet emlegetnek. Ezen lelkesítő állomás évi javadalmazását képezi az egyház pénztárából 2000 forint. Remélhető, hogy Debreczen sz. kir. város előjárósága az 1890-ik évben az új lelkesítő javadalmazására is folyóvá téteti a többi ev. ref. lelkesítő részére évenként kiszolgáltatni szokott 63 forintot készpénzben és 34 köbméter tüzi hasábfát házhoz szállítva. Lakás természetben, ház utáni földjének hasznosítására. Stóla az általa végzendő temetésekért egészen, a keresztelésekért járó díjak pedig eddigi gyakorlat szerint a lelkesítőszakkal megosztva. A gyámintézet iránti kötelezettségét a jövő év tavaszán megtartandó egyházmegyei közgyűlés fogja részletesen megállapítani. A felszerelt pályázati kérvények f. évi november hó 25-ik napjáig nagyt. Dávidházy János esperes urhoz Kabára küldendők. — A választásra a vonatkozólag az egyháztanács elnöksége a következő felhívást bocsátotta ki: „A folyó évi 155. sz. által kelt közgyűlési határozattal a czepléd-utcai lelkesítő hivatalnak választás utján meg ebben az évben leendő betöltése elrendeltetett; az egyházi törvények 195. §-a szerint a választási jogot azok a jogosult egyháztagok gyakorolhatják, kik az előző évről egyházi tartozásaikat a választást megelőzőleg egy hónappal leróvták. Ennélfogva felhívatom ev. ref. egyházunk tagjai közül azok, a kik a folyó évi deczember hó folyamán megejtetni elrendelt lelkesítőválasztás alkalmával választói jogukat gyakorolni akarják, hogy az 1888. év. végeig fennálló összes adótartozásaikat, legkésőbb 1889. évi deczember 1-ig fizessék be, különben a választók névjegyzékébe föl nem vétethetnek. Ertesítettnek egyházunk tagjai arról is, hogy a választóképességgel bíró ev. ref. lakosok névjegyzéke folyó évi deczember 16., 17. napjain az egyháztanács termében, a hivatalos órák alatt közszemlére ki fog tetetni, a hol azt bárki megtekintheti és ellene felszólálással élhet. E határidőtől felszólálások hely nem adatik. Debreczen, 1889. október 28. A választóképesség.”

* **Rogátele tulajdonosok figyelmébe.** A pénzügyminiszter figyelmébe az italméresi jog kártalanítására vonatkozó egyezségi tárgyalásokra meghívott feleket, hogy a szóban forgó tárgyalásokra — saját jól felgottatott érdekekben — a meghívóban kifizetett határnapokon és órákban pontosan jelenjenek meg.

* **Színház.** Tegnap este „Serge Panin”-et, Onnet 5 felvonásos színműve adották, melyet Krecsányi idejében láttunk először, tehát csaknem egy premiére hatásával bír. A cím szerepét akkor is Somló, Michelint Medgyaszai Evelin játszották. E darab tárgya és iránya nagyon elűt az eddigi francia színművektől Nagy hatású tárgya választásának köszöni. A jelenkori arisztok-

rácia egy gyakori fattyu hajtását állítja szembe, az igazi hatalomra jutott polgárság erejével és becsületérzésével. E két áramlat küzd egymással a darabon keresztül. Egy férfi akaraterővel bíró nő, ki a társadalom alsó rétegéből munkája, szorgalma folytán emelkedett fel a gazdagság magas fokára, áll az előtérben. E nő Desvarennesné (Lászné). Férje előbb pék volt, később lisztkereskedő, Desvarennesné egész odaadással csiung egyetlen gyermekén Michelinen (Ardai Ida), mesés vagyona dacára csak azért viszi tovább azzal, hogy egyetlen gyermekének, kiacsének a legszebb jövőt biztosítsa. E tervek közepette jelenik meg egy orosz herceg Panine Serge (Somló) czimén, előkelő modorán, és szépségén kívül semmije. — Egyike azon szerencsevadászoknak, kik egy előnyös házasság kedvező esélyével akarnak vagyonhoz jutni. Egyelőre azonban időtöltéstől, kevésbé komoly viszonyokra is vállalkozik. Londonban megismerkedik Cernay Jeanne-al (Medgyaszay Evelin), Desvarennesné nevelt leányával, ki ott rokonainál tartózkodik. E szép, ifjú leány lelke egy kissé meg van mérgeve. Előkelő atya árva s a gazdag pékne örökre fogadta, mielőtt magának gyermeke lett volna. Utóbb megszületett Micheline s bár Desvarennesné teljes szeretettel nevelteti tovább is Jeanne-t, ez minitgy megrövidítettnek érzi magát. A helyzet, mely készen volt számára, más tartja elfoglalva. Heves indulatok szunnyadnak lelkeben s rajongásig megszereti a fiatal herceget. Visszatérvén Párisba, bemutatja nevelt anyja házában. E bemutatás azonban végzetessé lesz rá nézve, mert Micheline is beleszeret Paninba s a herceget csakhamar hozzá téríti a mesés hozomány reménye. Desvarennesné azonban sokáig hallani sem akar a hercegi kéréstől, mert másnak szánta, sőt el is jegyezte leányát. Egy fiatal, derék rokonának, Pierre Delaure (Péchy) mérnöknek, ki azonban mostanában messze földön jár, Afrika sivatagjait kutatja. Itt éri Desvarennesné levele, mely sürgősen haza szólítja. A drámává alakított regénynek első felvonásában érkezik meg szomorú viszontlátásra. Menyasszonyának szívét elvesztette; e ragaszkodó, gyöngye szív egészen Panin játékszerévé lett. Pierre visszahagyja Michelinek szavát s anyját maga kéri, hogy ne álljon utjába leánya boldogságának. Desvarennesné kénytelen, kellelten beleegyezik Panin és Micheline házasságába. Hát Jeanne?

Neki is akad kérése: egy meggazdagodott polgárember, Cayrol (Molnár) lisztkereskedő, ki halálosan szerelmes bele. De a lány vonakodik s még egy utolsó kísérletet tesz, hogy megtartsa a herceget. E nagy erővel irt párbeszéd leleplezi a fényes kalandornak egész önző arcátlanúságát. Maga beszéli rá a férjhezmenetelre Jeanne-t, ki mély felháborodásban odaigéri Cayrolnak kezét. A darab személyei egymásután jönnek tisztába családúkkal és helyzetükkel. A második felvonás tárgya a kettős házasság. A két menyasszony közül csak az egyik, Micheline a boldog. Elérte álmódott célját s gyöngéd lényéről az élet tüvének teljessége sugárzik. Nem így a szegény, megcsalt, kétségbeesett Jeanne. Irizók a gondolatától, hogy férjét kövesse, ki iránta tele van ellenszenvvel, utálattal. Titkolni sem tudja s minél inkább kedveskedik neki Cayrol, viselete annál visszataszítóbb. Férjében gyau ébred, hogy felesége mást szeret; de sem uzsollással, sem fenyegetéssel nem tudja kivenni belőle titkát. Végre anyósát kénytelen segítséggel szólítani. A két asszony egy mesteri jelenetben harcol meg egymással. Jeanne zavara, rejtelmissége elárulja s Desvarennesné bizonyodva tudja meg az igazat. Csak feltét, siratott leánya megmentésére gondol s lemondásra akarja Jeanne kényszeríteni. Ez azonban egy ideig kihívó daczczal áll szembe vele. — Végre sikerül neki s Jeanne engedelmeskedik. Panin herceg elutazik Nizzába nevével, s neje egy év múltán is ép újmadja őt, mint előbb, daczára, hogy költségekre örökletes mérveket vesz fel. Azonban Jeanne, igérete ellen, férjével Nizzába érkezik. Az egy évig elfojtott szenvedély itt kiviló, Jeanne találkozik a herceggel s Michelin egy ízben egymás karjaiba leli őket. Desvarennesné értésül a veszedelemtől s azonnal utának utazik, de már későn, mert Jeanne mindent tud. A szerető női szív azonban magába rejti a fájdalmat, s a boldogtalanságot némán, panasz nélkül türi. A herceg és családja e közben Párisba visszamegy. Serge örült pazarlását tovább is folytatja, de segéd forrásai kiapadnak. Ez alkalmat használja fel Herzog (Ballassa) egy bürze szedelgő, hogy a herceget vállalatokba vonva nevével szedelgő üzleteket alapítson. Cairolné és a herceg bűnös viszonya e közben folyvást tart. Desvarennesné a férjét világosítja fel, ez meggyőződik a dolgotról, eszeveszett dühében egy vasrutát kap fel, hogy a nyomorult herceget lelassa, de Jeanne testével fedezi azt. Cairol keze erőtlennül hanyatlik le. Herzog üzletei nem sikerülnek, a börtönre sikkaszt s a sikkasztásban Serge Panin is kompromittálva van. Kiadták ellene az elfogatási parancsot. A gyáva ember főbe akarja magát lőni, de nincs hozzá bátorsága. E közben jön Desvarennesné és kijelenti, hogy vejeért mit sem tesz többé. A szolgáló névjegyet hoz — a rendőrbiztos névjegyet. Panin nem akar menekülni, s hogy elrontsa anyósa örömet ki egy Desvarennesné vejét a vádoltak padján látni nem akarja, elfogatni akarja magát, Desvarennesné revolvert ad kezébe, hogy löjje főbe magát. Serge vonakodik, s a rendőrbiztos kezébe akarja magát adni. Desvarennesné utját állja, pár pillanattig küzd vele, s másként nem tehetvén a

hoz, nővérehez, vagy Chameaud urhoz fog fordulni.

És Honoria remegve vallotta meg könyvek között, hogy itt titok forog fenn, de ez nem illeti sem d'Abroy asszonyt, sem a kisasszonyt, csak egyedül atyját Chameaud urat, kinek e titkot meg kell őrizni és védeni. De mindez sikertelen volt. Feri azt hitte, hogy Honoria csak játszik vele s elhalmozá kételevelével és gúnyjaival. Hátha véletlenül az a titok, mely nem illeti sem anyját, sem nővérét, mely egyedül Chameaud uré, ugy vélenül egy fiatal leány titka? Hátha az, hogy Honoria nem szereti többé őt, s hogy megragad bármely mehetséget, a melylyel árulását elrejtetheti véli?

E vádakra Honoriát elhagyta ereje. — Távozzék! — szólt Ferihez, — ezt nem tűrhetem el! Nekem innen menekülnöm kell. Felejtsen el. Mi egymást nem látjuk viszont soha sem!

S könyörögve tette hozzá: — Feri! könyörüljön rajtam!

— Ah, Honoria! — felelte Feri, — még mindig szeretsz. Érzem ezt szavadon, zokogásodon, egész remegő lényeden. Legyen én nem akarok neked fájdalmat okozni. Lémondok rólad, ha a végzet úgy akarja, de legalább ismerem akarom azt a végzetet. Birája leszek éppen úgy, mint te. — Két szív között, mely szereti egymást, nem lehet titok. S mintán te tudod a titkot: mond meg nekem!

— Azt nem tehetem.

— Mondd meg, az égért kérlek! Meglehet, hogy ez csak oly szerencsétlenség, melyet ketten leküzdhetünk.

— Az több, mint szerencsétlenség. — Legyen, az mindég. Mit tartozik az rám, a mit atyád tett. — Én tégedet szeretlek.

— Ismétlem, nem mondhatom. — S én követelm! — Az lehetetlen.

S Honoria esdve Ferire tekintvén, folytatta:

— Gondolja meg, hogy férfiak közt oly titkok foroghatnak fent, melyeket a becsület sérelme nélkül nem mondhatnak el, melyeket sikertelenül követelne bárki is. S gondolja meg, hogy kevesebbet tenne egy leány anyjéért, mint a mennyt egyik férfiú a másikért tesz? Az a titok ilyesféle. — S ennyi elég uram, — nekem hallgatnom kell.

— Jól van Honoria — felelte Feri hidegen, — távozzom, de ha őnt elvesztem, megölöm magam.

— Ah, a gyáva! kiálta Honoria, míg Feri távozott, még csak ez hiányzott, hogy halálával fenyegetsen!

Ereje kimerült, egy székre dőlt és sutogta:

— Bocsáss meg Istenem; de nem bírtam vele elhitetni, hogy már nem szeretem!

A mint e szavakat kimondá, Chameaud, ki halkan belépett, megragadá Honoria kezét és így szólt:

— Csakhogy bevallod, hogy még mindig szereted!

Honoria felugrott és zokogva atyja karjaiba veté magát:

— Ah, atyám — atyám! — szólt, szívem vérzik, fejem szédül, megőrülök; ő megöli magát. Kell, hogy önmek mindent megmondjak. Az örvényből, a melybe jutottunk, csak őn menthet meg minket; őn, ki vesztünket okozta.

— Én okotam... kérdezé Chameaud hűledezve. Kiről beszélsz te szerencsétlen gyermek? Kétségkívül d'Abroy asszonyról?... És halkan hozzá tevé: Clementináról?

— Igen, igen — felelte Honoria. — Tudja-e, hogy miért nem lehetek a Feri neje?

— Mondd csak.

— Mert ő nem fivére d'Abroy kisasszonynak...

— Hanem! — szólt Chameaud akadozva... ő...

Honoria még halkabban sutogta: Igen! Ah! — kiálta fel Chameaud kitörő örömmel, ah! ezért szerettem már régen!

E szavak, az őrm annyira elremitették Honoriát, hogy kibontakozni törekedett atyja karjaiból. Azt kérdezé: vajon jól hall-e vagy atyja veszté el eszméletét? Chameaud azonban ismételtén karjaiba zárta Honoriát s így szólt:

— Es téged kedves Honoriám, édes gyermekem, csak a fájdalom árulhattott el! Te semmit sem akartál nekem szólni s nagy-lelkű maradtál mindvégig! Te menekülni akartál. Te nemes szív vagy!

S pillanatnyi halgatás után, egy hatalmas, titkos érzelemmel üzetve kiáltott fel: — Jövőre inkább leányom leszesz, mint voltál.

— Leányod leszek? — tördelé Honoria.

Chameaud megcsókolta Honoria homlokát s ismételtén hevesen megszorította kezét.

— Igen, hanem most küld Chacy kisasszonyt Feri után. Ő bizonyosan a közelben lesz; a szerelmesek nem távoznak el oly sebesen. Aztán marasztald itt közeledben, nekem szükségem lesz mind kettőtökre. Menj gyermekem, minden aggodalom nélkül; — te szeretheted Ferit.

(Folyt. köv.)

revolt... errel... szegye... tegnap... s z i... már j... utáni... igazán... léssel... számb... dosan... mondo... tisztá... tova... lomáso... ban, m... való ö... minteg... haszná... volna... den u... z á s... A köz... legalá... bensős... ben i... vált a... elősm... tudott... szenved... a Herz... krezió... doru k... vagy k... P ú s... játék... * a „Ma... daleste... valókát... * S z a l... lapra k... lap a j... tője K... munkat... posi r... egész e... P a p... hez kü... jes sík... érdekei... * kedelm... törvény... gyakra... rak rés... tárgyak... templát... törvény... adottak... össze:... érintett... kereset... adásra... mint az... ipar-s... a jövő... a gyári... átíratás... alól; s... részvén... részvén... részvén... működő... történo... egyéb o... alól; s... lokra s... niszter... határoz... kiszolgá... által le... §-ban f... Ez álla... iránti k... niszter... mivelés... A kedv... ugyszin... reskede... miniszte... azonálta... lyezett... tól szá... * nek, hog... lan töm... számu t... szombat... így min... nyesebb... a társul... A z e l... * 2-ig me... 2 hó, r... velőss... é. ref... kath. t... leány. t... István, h... ref. b... behuru... szivab... Nagy Z... Bálint, 1 hó, r... gyenges... Balogh... Fischer... kács Jö

aját állítja... két áramlat... Egy fér... a társadalom... galma folytán... as fokára, áll... (Lászné)... isztkereskedő... csung egyet... (Ida), mesés... zsi tovább úz... k, kiúcsának... tervek köz... erczeg Panine... modorán, és... Egyike azon... ónyos ház... agyonhoz jut... kevésbe ko... Londonban... (Medgyaszay... leányával, ki... t szép, ifju... mérgezte. Elő... kélt örökbe... ekelett volna... bár Desva... teti további... ttnék éri ma... számíra, más... k szuanyadnak... a fiatal her... mutatja nevelő... zonban végze... teline is bele... akhamar hozzá... énye. Desva... ni sem akar a... szánta, sőt el... derék roko... mernőnek, ki... ba jár, Afrika... rennesné le... A drámává... ában érkezik... nyasszonyának... gyönge sziv... Pierre vissza... st maga kéri... boldogságának... n beleegyezik... Hat Jeanne?... ggagdagodott... isztkereskedő... a lány vona... etez, hogy... y erővel irt... ndornak egész... rá a férjhez... áborodásában... rab személyei... ódásukkal és... és tárgya a... asszony közl... g. Elérte ál... az élet úd... y a szegény... rtózik a gon... íránta tele... olni sem tud... neki Cayrol... rjében gyanu... de sem ua... tudja kivenni... ytelene segít... egy mesteri... sal. Jeannet... esvarennesné... Csak feltett... gondol s le... szeríteni. Ez... áll szembe... eanne enge... azik Nizzába... az egy imádj... tekezése örü... Jeanne, igé... zik. Az egy... Jeanne ta... a egy izben... rennesné er... utánuk uta... mindent tud... gába rejti a... mán, panasza... a e közbea... a pazarlást... ai kiapad... Herzog (Ba... herceget... ó üzleteket... bűnös vi... svarennesné... zódik a do... sradat kap... letesse, de... keze erőt... nem sike... kassztásban... a. Kiadták... gyáva em... ncs hozzá... esné és ki... z többé. A... biztos név... s hogy... Desvarenné... akarja, el... revolvert... Serge vo... karja ma... pár pilla... betvén a

revolverrel meglövi. A rendőrbiztos belép Pi... errel együtt s ki kijelenti, hogy a herczeg a... szegénytől menekülő föbelötte magát. — A... tegapi kintő előadás hősei S o m l ó és L á s z i n é voltak. S o m l ó, a ki Debreczenben... már játszatta Serge Panint, a Herzog ajánlata... utáni tévovázás magánjelenetében ábrázolta... igazán nagy kidolgozással és sok megfigye... léssel a könnyelmű nagyurat; — remek... számba vehető alakítás volt. Elegánsul s gon... dosan alakított mindvégig, csak Jeanne nak... mondott szerelmi vallomásával nem vagyunk... tisztában. Az, hogy elfojtottan, csaknem sut... togyva beszélt, helyes, mert a szerelmi val... lomásokat nem szokás elkiabálni nyílt salo... ban, mint mások szokták; a vallomás végén... való önkéntelen kitérés is sikerült. Azonban... mintegy tíz percen át oly lehetetlen tempót... használt, mintha jól betanult lezckét kellett... volna lehadarnia; örölte a szavakat, minden... nyugpont, mindegy hullám... z a s, mindegy hangszuly nélkül. — A közönség megtapsolta e jelenetért is, mert... legalább uj volt, a mit csinált. A L á s z y n é... bensőséglet és diskrét, kivált a végjelenetben... igen hatásos játéka becsületére... vált a jeles művésznőnek, de kiérdemelték az... előismerést A r d a i Ida, ki igazán szívrehatóan... tudott szenvedni, M e d g y a s z a i Evelin, a... szenvedélyesebb jelenetekben, B a l a s s a, ki... a Herzog szerepét szintén jó ízlelőre valló... diszkrétívól végezte, M o l n á r, a darabos mo... doru bankár szerepével, bár itt-ott tréma, vagy... készületlenség feszélyezték, — továbbá... P ú s p ó k, I p é c s i és H a t v a n i s. Össz... játék, rendezés kifogástalanok. (X. y.)

Dalostély. A debr. dalárda holnap este a „Margit“ fürdő vendéglőjének disztermeben... dalestélyt rendez. A műsort, s a többi tudni... valókat már közöltük volt.

Uj vidéki lap. Vettük a „Máté... S z a l k a és V i d é k e“ cz. társadalmi heti... lapra kibocsátott előfizetési felhívást. Az uj... lap a jövő év elejével indul meg s szerkesz... tője K ó s a Ede jármii ev. ref. lelkész, fő... munkatársa pedig H o f b a u e r Ignác pap... p o s i r. kath. lelkész lesz. Az előfizetési jára... egész évre 3 frt lesz, s az előfizetési pénzek... P a p p Arthur máte-szalkai ev. ref. lelkész... hez küldendők. Kívánjuk, hogy az uj lap tel... jes sikerrel szolgálja Máté-Szalka és vidéke... érdekeit!

Kedvezmények új gyáraknak. A keres... kedelmi miniszteriumban már elkészítették a... törvényjavaslati tervet az újonnan alapítandó... gyáraknak. A kedvezményben főleg olyan gyá... rak részesülnek, melyek eddig nem készített... tárgyakat gyártanak. A miniszter által kon... templált kedvezmények az 1870 ik évi LI. t... rvényzikk második szakaszában már meg... adottakon kívül a következőkben foglalhatók... össze: a) az új (a törvényjavaslat 1. §-ában... érintett) gyári vállalatok a) felmenthetők a... keresetadó alól, illetőleg a nyilvános szám... adásra kötelezett vállalatok adója alól, vala... mint az ezen adók után járó közszégi pótlék s... ipar-s kereskedelmi kamarai illetek alól, a... jövedelmi pótládó alól; b) felmenthetők a... gyári telkek és épületek megszerzéseért és... átíratásáért járó illetek és közszégi díjak... alól; a) a mennyiben pedig az ily vállalatok... részvénytársaság alakjában létesítettek, a... részvénytársaság megalakulásával és esetleg a... részvénytőke megnagyobbításával, valamint a... részvényeknek ugy a megalakuláskor, mint a... működés ideje alatt tökefelméles czéljából... történő kibocsátásával járó szerződések és... egyéb okiratok után járó bélyeg és illetek... alól; c) az említett vállalat által gyári cze... lokra szükségelt tisztátalan sőt a pénzügyi... miniszter az 1875. L. t.-cz. 13-ik §-ában meg... határozott áron alól is átengedheti s az e ső... kiszolgáltatása alkalmával az illető vállalat... által leteendő biztosíték összegét az említett... §-ban foglalt mértéken alól is megállapíthatja... Ez állami kedvezményekben való részvétel... iránti kérvény felett a kereskedelemügyi mi... niszter, illetőleg a mezőgazd. gyáraknál a föld... mivelesi és pénzügyi miniszterek határoznak... A kedvezmények hatálya léptének napját, u... gyszintén annak tartamát ugyancsak a ke... reskedelmi, illetve a földmiveles- és pénzügy... miniszterrel egyetértőleg állapítja meg, mind... azonálta azon korlátozással, hogy az engedé... lyezett kedvezmények hatálya lépésük napj... tól számítandó legalább 15 évre adhatók.

A vadász társulat tagjai figyelmeztet... nek, hogy a libák a Hortobágyon oly szokatlan... tömegben tanyáznak, hogy egy nagyobb... számú társaság e hét folyamán, még pedig... szombaton az esti lesre kirándulást rendez s... így minthogy a liba vadászat annál eredmé... nyesebb, mentől többen vesznek abban részt, a... társulat tagjai a kimenetelre felhívhatnak... A z e l n ö k s e g.

Halálozások. Okt. hó 27 től nov. hó... 2-ig meghaltak városunkban: Horváth Mihály, 2... hó, ref. görögök. Bayer Irén, 6 hó, r. kath... veleszületett gyengeség. Kalmár Erzsébet, 5 1/2... é. ref. torokgyík. Kémery Gáborné, 56 é. r... kath. tüdővészényő. Csonka? ref. halvaszult... leány. Károlyi? ref. halvaszult fiú. Kovács... István, 3 hét, ref. béluhur. Nagy Lajos, 2... hó, ref. askór, Kálmán István, 4 hó, ref... béluhur. Mátyás Mihályné, 57 é. ref. szervi... szívhiba. Halmi Juliánna, 3 é. ref. veselob... Nagy Zsuzsánna, 12 é. ref. tüdőgümőkör. Tóth... Báliat, 22 é. ref. hagymáz. Kovács Juliánna, 1... hó, ref. veleszületett gyengeség. Nagy? 1... hó, ref. keresztletlen leány, veleszületett... gyengeség. Kiss Eszter, 1 1/2 é. ref. veselob... Balogh Andrásné, 31 é. r. kat. szervi szívhibaj... Fischer Dániel, 101 éves, zsidó, aggkór. Ta... kács Józsefné, 69 é. ref. alképlet. Elhunytak

összes száma: 19. — ezek között 11 öt éven... alóli gyermek, tehát az elhunytaknak na... gyobb fele!

Piaczi árak. Az 1889. nov. hó 5-én... megtartott hetivásárról.

1 Mm Buza	8,10—7,95—7,80
1 „ Kétszeres	7,50—7,40—7,30
1 „ Rozs	6,80—6,70—6,60
1 Mm Árpa	5,60—5,50—5,40
1 „ Zab	6,70—6,60—6,50
1 „ Tengeri ó	—, —, —
1 „ Tengeri uj	4,00—3,90—3,80
1 „ Köles	4,50—4,25—4,00
1 Zsák Burgonya	1,10
100 Hg Szalonna	50,00 — 47,50 45,00
100 Hg Háj	53,00 — 51,50 50,00

Husárak megállapítva s bejelentve 1889.
évi nov. 6 től nov. 13 ig. 28 kr. Erdei Já... nosnál morgó-u. 587. sz. a., Rác Lajosnál... csapó-u. 547. sz. a., 30 kr. Bóldogh I-nál... ároku 756. sz. a., 34 kr. Rác Györgynél... czegléd u. 2599. sz. a., Erdei Ferencznel... csapó-u. 240. és. sz. a., Rác Lajosnál Liba... u. 2061. sz. a., Kolb Jakab-nál pfa-u. 687. sz. a... a. 36 kr. ifj. Gyarmati I-nál hatvan u. 1519... sz. a., csapó-utca 10. sz. a., csapó u. 794. sz... Németi L. nál czegléd-u. 57. sz. varga-u. 2191... sz. a., p-fia-u. 229. sz. a., Erdei Ferencznel... varga-u. 2238. sz. a., Balogh Jánosnál m... ester-utca 1371. sz. a. csapó-u. 471. sz. a., 38... kr. Erdei Jánosnál Sas u. 3. sz. a., 44 kr. a... 3 izr. mérszárzékban a piacon Minden töb... bi bejelentett 21 mérszárzékban pedig 1 kiló... hus 40 kr. J e g y z e t: Ifju Ungvári András... három szekiben 1 kiló hus nyomaték nélkül 8... krral drágább.

Nyilvános bucsu. Mindazon barátaim... nak és ismerőseimnek, kikől Triestbe törté... nt áthelyeztetésem folytán, a rövid idő miatt... személyesen bucsut nem vehettem, e sorok... ban mondom szívélyes Isten hozzádot, kérve... egyszersmind, hogy nagyra becsült jóindulat... kat részemre a váltoiban is megtartani szives... kedjenek. — Debreczen, 1889. nov. 6. Dr. S... t e r g e r G u s z t á v, cs. és kir. ezred... orvos.

Nyilatkozás.
— Apróság.
Eladó lányos mamák, önök utólrhetetlen... nek a leleményességben. Sokszor volt alkalm... toszágom megcsodálni, miképen szoritanak... meg önök egy-egy régóta özönözó gavallért... ugy, hogy akarva-nem akarva nyilatkozniok... kell: bu e avagy bá? Aztán ha bu hát... mehet, ha bá teljes jussal özönözhatik... tovább.

Ne kérdeztek önök, honnét tudom ezt a... történetet? Egy madár csiripelte el, azonban... egy — jó madár. [Tarka a szárnya] piros... a csőre s lényegesen abban különbözik madár... társaitól, hogy fogai vannak, még pedig... gyönyörűek.

Pompás özönna volt az asztalon s Ha... bosné mama szemügre vette a négy gaval... lért: melyik való a kedves Lilihez? Állítólag... mind a négy szerette a krémes pitét, de csak... Sejpes urfi jöhetett komoly számba. — Igen... okos és ügyesen fésült fő volt s 800 frtk... hivatal viselt. Hozzá — barna: a Lilike... guszta egészen. — A Lilike mindig barna... fejről álmódozott, amiből a mamája előtt nem... csinált titkot.

Kiválasztották tehát Sejpes urfit. S ő... mit sem sejtve, falta egyre-másra a krémes... pitét.

A krémes-pite kérom, már sok gavallér... nak törte ki a nyakát a kénytelen házasság... küszöbén. Azon az é d e s - k r é m e s m a d z a... gon, a melynek a végén a mama praktikájá... nak a h o r o g j a van felköve, akad fóna az... áldozat.

Elképzelhetlenül csodálatos az a finom... furfang, amivel az előadó lányos mama ez... özönának folyamában bogozza a hálót s ezer... a szerencsése a fogásra kijelölt áldozatnak, ha... önként megnyilatkozik.

Mert ha egyszer bent evickél a mama... hálójában, annyi ideje se marad, hogy betekint... ne alaposan a — t e l e k ö n y v e t.

Sejpes urfi is így járt.

Ugy kell neki, mért nem mérsékelte ma... gát egy kissé az özönna-sportban. Hiszen ké... rem, ha igaz, a mit beszélt az a gyönyörű fo... gu madár, hogy t. i. Sejpes urfi tömentelen... krémes pitét megevett Haboséknál, megérde... melte sorsát.

Annai tömördek özönna csak bizonyos... k o m o l y s z a n d é k k a l szabad egy jól ne... velt ifjúnak megann a lányos-háznál.

Ép Sejpes urfi még se akart nyilatkozni? Ez... határozottan bűnös garázdálkodás volt az... eladó lányos mama asztalánál.

El tudom képzelni mennyire kétségbe... vált esve Habosné mama, hogy ime a szelső... eszközökhöz volt kénytelen nyulni. Mert egy... olyan konokul hallgatagon özönözó gavallér... mint a mi hőstünk, szelidebb eszközökkel nem... lehet ám m e g n y i l a t k o z t a t n i. Ezzel... tisztában volt Habosné mama.

Egy egyszerű haló már nem elég ilyen... makacs urfink. Ide jó erős k e l e p c z e kell, v... sból való, hogy ha esetleg fejfel akarna is... kifelé rohanni az özönna-vad, inkább törje be... a fejét, semhogy elmenekülhessen.

S így okoskodván a mama frufus feje... föl pattant.

— Megcsipem, megcsipem. Ha a krémes... pitét megetted, a lányomat is elveszed.

Mert hiába a nóta is azt mondja:

Ha a lepényt megették,
A lányom is elvették!

De csak ugy ha lehet... Már pedig annak ugy kell lenni.

S beszéltotta a mama a kis Lilit.
Fehér kőtenyke volt előtte, a konyhából

jöven, szilva-lekvárt szopogatott le ujacskáiról... ki volt pirulva az arca s ránevetett a mamá... ra. Az pedig komoly hangon szólt: — Kis... — Kis cziczám, nagyon komoly dolgot... kérdeztek tőled.

— Mit mama?

— Lilike megszopta az ujját s lesütte a... szemét.

— Szereted Sejpes urat?

— Nagyon, mama.

A mama igen érzékenyen sóhajtott.

— És ő még mindig nem nyilatkozott?

Lilike a fehér kőtenyét ráborította kipi... rult arczára.

— Nem, mama.

— A szemtelen! Meghittad ma délutánra... özönna?

— Meg mama.

— Jól tetted, kis leányom.

S miután a mama ismételve meggyőző... dött Lilike érzelmeiről, megérelte tervét.

Aminthogy a delelőtre délután jó, olyan... bizonyosan s rendszeren megjött Sejpes urfi is... S átesvén a kézcsokokra, hangulatos kedves... kedések között foglalta el helyét az özönna... asztalánál.

Semmi különös változás nem volt rajta... észrevehető. Éppen olyan pompásnak találta... a krémes pitét, mint egyebkor épp ugy tömte... magába mint egyebkor s bár jól tudja, hogy... a krémes-pitét a czukrász csinálta mégis Li... like arany ujjait magasztalja azokért, mint... egyebkor.

Lilike pedig épp ugy nem szabadko... zik, mint máskor, kedves mint tegnap. — A... mama is a régi barátságos háziasszony, mi... dment elmond, amint máskor elmondott, csak... titkos gondolata van, mikor a krémes-pitét a... szokottal is gyorsabban fogyni látja:

— Jó, jó, egyél csak kis öcsém, meg... adod te ennek ma az arát.

S mintha ma nem is sajnálná olyan na... gyon a tömördek krémes pitét Sejpes urfítól, t... dva tudván, hogy meg se emészti még az... urfi az özönna, már — vője lesz.

Tekintve azonban hogy Sejpes urfink igen... kintő gromra van, meglehet, hogy már meg... emészte a krémes pitéket, mikor mitsem... sejtve beleesett a — k e l e p c z é b e.

A kis saloban szemben ültek egymással... Lilike és Sejpes urfi. Játékos, bizalmas ha... gulatban voltak. Lilike többször ráütött már... a jóllakott urfi kezére „csunya“-nak nevez... vén őt.

A mmsa már nem volt odabent.

Eltűnt valahova, a szomszédba, vagy tud... ja isten hová.

De micsoda zaj ez? Ah, botrány.

Habos ur a papa dühösen veri a kis sa... l o n ajátját.

— Eresszettek be. Asszony, nem hallod?

Lilike kaczag odabent.

— Maga az, papa? Hát jöjjön be.

Zordul dörög az öreg vissza:

— D e h i s z e n b e v a n z á r v a.

Lilike nagyot sikolt s kinyitja az ajtót.

Ott áll reszkette mögötte Sejpes urfi.

— Mi ez? Hol a mama? Viharzik a papa... haragja vészjóslón.

Elpityeredik a kompromittált angyal s... reszkette húzódik félre apja elől:

— Ea nem tudom.

Szörnyű inkvizíció veszi kezdetét: ki... zárta be az ajtót?

— Nem tudjuk... felelnek egyszerre... Lilike és a kelepezeben szörnyű zavarral ver... gődő urfi.

A papa botrányt csinál. Belődítja Lilikét... a szobába, az urfit pedig kilödi.

— En önt bezáratam! Megyek a bíró... hoz, én önt...

Színéből kikelt arcczal rohan haza a... szomszédból a mama. Ez a dühös ember még... tönkre teszi az egész tervét. Rémülve kapja... el a dühögő öreg kezét.

— Mit csinálz te szerencsétlen?

— Bezárta találtam az ajtót...

A maua félrerántja magával az öreget:

— Pst. Ne csinálj botrányt. É n z á r... t a m b e a z a j t ó t.

— Te? Miért?

A megrémült s megcsipett urfira mutat:

— H o g y n y i l a t k o z z e k.

Pezeze, hogy nyilatkozott.

Ime itt az esketési meghívó.

Ton—Csl.

Muzsák.
— Uj regény. Paulina, regény, írta... Hugh Conway, fordította Fái J. Béla. Az el... hunyt angol írónak egyik figyelemre méltó... műve, melyet Fái a szokott ügyességgel for... dított. Ára a két kötetnek 50 kr.

Közgazdaság.
x Az Anker élet és járadék bi... ztosító társulat. Ezen társulat minden... biztosítással foglalkozik, mely az ember éle... tere vonatkozik, u. m. a.) biztosítással az ember... életére és kiházasítási biztosítással; b.) halá... letési biztosításokkal és viszont biztosítá... ssal a haláletetért teljesített befeztésekért; c.) járadék biztosításokkal nyereményrész bi... ztosítással. — A nyereményrész osztaléka 1888... ban: a.) tulélési esetekben kifizetésre kerül... t biztosítások után a biztosított tőke 25.066% -ára ru... gott, b.) a haláleteti biztosításoknál az évi díj 25% -ára; c.) az 1888-ban liquidált társulások eredménye 6% % a... kamatok kamatjával. Részvénytőke és bizto... sítéki alap 1888 decz. hó 31 én 36.471.933.03... frt. — Az utolsó évi jelentés szerint a bizto... sítási állomány 1888 deczember hó 31-dikén... frt 173.667.929.88 tőke és 52.079.40 járadék... volt. Kifizetések: haláletetekért 1888 decz.

hó 31-ig frt 16.850.886,04, tulélesi esetekben... liquidált biztosítások után 1871—1889-ig frt... 45.027.372,86. összesen frt 61.873.258,90. Ve... zérképviselőség Magyarország részére Budape... sten a társulat házában Gizella tér 6. szám... Anker udvar.

— Sertésvásár. A kőbányai sertéskereak... osarnok távirata, nov. 4. Az üzlet kellemesebb... M. urasági öreg nehéz 40. — 41 — frtig ma. uras... fiatal nehéz 43. — 44. — frtig, magy. urasági... fiatal közép 44. — 45. — frtig, magy. uras... fiatal könnyű 42 50 — 43 — frtig, magyar s... edett nehéz 40. — 41. — frtig, magyar s... edett közép 42 50 — 43. — frtig, magy. s... edett 44.50 — 46. — frtig, romániai bakonyi átme... neti nehéz — — — — — frtig, rom. bakonyi át... meteti közép — — — — — frtig, romániai ba... konyi átmeneti könnyű — — — — — frtig, rom... átmeneti eredeti közép — — — — — frtig szerb... átmeneti nehéz 43. — 44. — frtig szerb. átme... neti közép 43.50 — 44.50 — frtig, szerb. átme... neti könnyű. 45. — 46. — frt. hízó a vasutról má... sásja. — — — — — frtig, hízó 1 éves élőszuly... ba — — — — — frtig hízó két éves élőszulyban... (makkos) — — — — — frtig, öreg makkos serté... tes élőszulyban, 4% levonással) — — — — — frt... ig. Az árak hízalt sertéseknel páronkint 44... kgl. 4% -os levonással métermasszáknál ér... tendők. Romániai és szerbiai sertéseknél, me... melyek mint átmenetiek, adattak el, a vevőnek... páronkint 4 forint aranyban vám fejében meg... tártítottik.

SZERKESZTŐI POSTA.
... helyben felszólalása teljesen... jogosult, de addig nem közölhetjük, míg teljes név... nem tudatja velünk.

Debr. színház.
Holnap, csütörtökön, 1889. nov. 7-én,
páratlan bérletben:
Fedora
Színmű 5 felv. Irta: Dumas.

KARDOS LÁSZLÓ
Debreczenben, czegléd-utca.
Nagy választék a legújabb női kézimun... kákból, ugymint:
előrajzolt, kezdett és kész
TÁLCZAKENDŐK, ASZTALFUTÓK,
közép abroszok,
törülközők, butorvédők.
Mint különös szép újdonság említendő
az ugynevezett
gobelin és uj keresztöltés.
Ugyancsak kézimunkákhoz kaphatók a
legzesebb
KAVÉSTERITEK,
sima és ezüstös szövetek méterszámra.
Teljesen biztos szintű
hímzőselyem
70 színben, mely alig jön többbe, mint
a pamut,
Nagy választék, a legjobb szintű
FLANELL BARHENTEK,
fehér pikétek,
ÁGYTERITŐK és PAPANOKBÓL.
Valódi
Jaeger alsóruhák.
Janger kötőgyapju-szövet méterszámra,
SZALMIAK SZAPPAN.
GYENES LAJOS
DEBRECZEN, Főter, városház épületben.
Ajánlja nagyválasztékú raktárát:
Női ruha-szövet, Flanell,
KASÁN és MOSÓ VELEZEKBŐL,
mindennemű
rövidárúk és pipere-czikkekből.
Nagyraktár: Himalay, Berliner, Che... nilia és Selyem kendőkben.
Francia kötőpamutok.
Női ruhák készíttetését saját szö... vetemből elvállalom.
Minta-gyűjteményemet kívánatra... bérmentve megküldöm.

